

NEWSLETTER POLSKIEJ SIECI LGD

Moi Drodzy

Zwracam się do Was z prośbą o większe zainteresowanie cyklem szkoleń prowadzonych przez Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich. Podczas posiedzeń GTL, czy wspólnych spotkań, w rozmowach często wyczuwa się potrzebę aktualnej oferty szkoleniowej, brakuje nam informacji. Zwracamy uwagę na brak zrozumienia podstaw podejścia LEADER, szczególnie wśród nowych członków naszych grup, którzy siłą rzeczy nie uczestniczyli w tworzeniu grup, rozumieniu filozofii trójsektorowego podejścia LEADER. Rozumiem, że mamy teraz gorący okres związany z naborami, ale nic nie zastąpi wspólnych spotkań, wymiany doświadczeń i zdobywania nowych umiejętności. Mam informację, że na 288 funkcjonujących LGD na szkolenia organizowane przez FAOW, do tej pory zgłosiło się ok. 60. Wszystkie informacje są na stronie www.faow.org.pl. Zachęcam do korzystania, wzajemnego poznania się i podnoszenia kwalifikacji. Niepokoją nas opóźnienia dotyczące projektów grantowych, część LGD jest już po naborach lecz samorządy nie mają jeszcze kart weryfikacji oraz koniecznych procedur. Przed Wami kolejny biuletyn z artykułami głównie Krzysztofa Kwatera za co mu serdecznie dziękuję. Jeszcze raz publicznie dziękuję Piotrowi Sadłosze za przygotowanie wniosku w imieniu PS LGD do KSOW.

Pozdrawiam serdecznie,
Janusz Bartczak

Komisja Europejska poinformowała właśnie o przygotowaniach Planu Działań mających na celu poprawę skuteczności ochrony przyrody na obszarach NATURA 2000. Obszary te zostały wyznaczone dla ochrony zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk. Ocena dotychczasowej ochrony wskazuje na potrzebę jej poprawy. Komisja otrzymała też ponad 550 tys. uwag podczas konsultacji społecznych w tej sprawie. Działania Planu dotyczyć będą m.in. lepszego dostępu do informacji i promocji dla większego włączania różnych partnerów dla lepszej ochrony obszarów. Na terenie wielu LGD znajdują się obszary NATURA 2000 i niewątpliwie LGD to pomioty, które ze względu na swoją partnerską strukturę, mogą wiele pomóc w lepszej ochronie obszarów NATURA 2000. Na terenie naszego LGD „Dolina Raby” znajdują się dwa obszary NATURA 2000 – Tarnawka w gminie Łapanów i Nowy Wiśnicz. W naszej Lokalnej Strategii Rozwoju znajduje się przedsięwzięcie „Inne działania na rzecz zachowania walorów przyrodniczo-krajobrazowych kulturowo- historycznych, w tym tradycji regionalnych”, które realizowane będzie w formie konkursu grantowego.

Pozdrawiam,
Krzysztof Kwatera
Prezes LGD „Dolina Raby”

Szanowni Państwo

Przesyłam skan pisma Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zawierającego prośbę o zaopiniowanie projektu *rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w terminie do 24 marca br.*
<http://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12295802/katalog/12418674#12418674>

Jednocześnie informuję, że pismo w wersji papierowej zostało do Państwa wysłane w dn. 2.02.2017 r.

Z poważaniem
Agnieszka Kościaniuk

Starszy Specjalista

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

00-930 Warszawa, ul. Wspólna 30

tel. 22 623 18 42, fax. 22 623 20 51

Notatka z 4 spotkania Stałej Podgrupy ds. podejścia LEADER/RLKS

w dniu 21 lutego 2017 r.

Czwarte spotkanie Stałej Podgrupy Europejskiej Sieci na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (ENRD) ds. podejścia LEADER/RLKS odbyło się 21 lutego 2017 r. w Brukseli. W spotkaniach Podgrupy uczestniczą stali przedstawiciele różnych grup instytucji i organizacji, nominalnie ok. 100 osób, po 3 osoby z każdego kraju (przedstawiciele LGD, IZ i KSOW) oraz przedstawiciele struktur i organizacji europejskich. Jestem przedstawicielem polskich LGD z ramienia Polskiej Sieci LGD. Wraz ze mną, z Polski na spotkaniu była obecna Pani Dyrektor Joanna Gierulska z MRiRW (także Ula Budzich-Tabor, pracująca w Biurze FARNET w Brukseli). Niestety, choć Podgrupa zajmuje się też mechanizmem RLKS, nie uczestniczą w niej przedstawiciele innych Dyrekcji Generalnych poza DG AGRI.

Przedmiotem spotkania były następujące sprawy:

- podsumowanie dotychczasowej realizacji podejścia LEADER/RLKS i działań na rzecz usprawnienia tej realizacji,
- przedstawienie wyników konferencji w Cork (Deklaracja Cork 2.0), Tartu i Bastad
- przedstawienie wyników pracy Grupy Praktyków nt. międzynarodowych projektów współpracy,
- ewaluacja podejścia LEADER,
- informacje o Sieci Partnerstw ds. Innowacji, Europejskich Korpusach Solidarności i przyszłych wydarzeniach organizowanych przez ENRD.

Szczegółowy program wraz z prezentacjami dostępne są na stronie ENRD:
http://enrd.ec.europa.eu/news-events/events/leaderclld-sub-group-1_en.

ENRD prezentując dane o ilości LGD w Europie opiera się niestety o informacje zawarte w krajowych i regionalnych PROW, a nie o liczbę już wybranych LGD. Rzeczywista ilość LGD jest oczywiście inna np. w Polsce jest to 322 LGD wobec 256 zaplanowanych w PROW. Nie

wybrano jeszcze LGD na Słowacji i prawdopodobnie w kilku/kilkunastu regionach np. Hiszpanii. Z PROW wynika, że trzy-czterofunduszowe LSR mogłyby być realizowane w kilkunastu krajach. Z mojej oceny wynika, że jeśli chodzi o obszary całych państw to są to Portugalia i Szwecja, natomiast w innych krajach są to wybrane regiony. Np. w Niemczech 2, we Włoszech 3, we Francji 3 (w Polsce mamy dwa województwa na 16, jeśli chodzi o EFRR i EFS oraz EFRROW i EFMR w całym kraju). W kilku krajach są różne możliwe kombinacje funduszu wiejskiego z innym funduszem. Niestety wygląda na to, że nikt w KE nie troszczy się o LGD w miastach. KE ma jakiś problem prezentowaniem aktualnych informacji, dlatego więcej obiecuje sobie po kontaktach z przedstawicielami LGD w innych krajach, szczególnie członkami europejskiego stowarzyszenia LGD, ELARD, którego Walne Zebranie Członków odbyło się w tym samym dniu do spotkanie Podgrupy po południu.

Są przygotowywane zmiany w legislacji. M.in. jest planowane podkreślenie roli LGD w wyborze projektów i ustalania kwoty wsparcia oraz tego, że instytucja zarządzająca (pośrednicząca) nie może decydować (podważać decyzji LGD) o zgodności celów projektu z LSR. Z wielu krajów przychodzą do KE postulaty o większość możliwość wsparcia dla sieci LGD. Może będą więc jakieś zmiany w tym zakresie. Będzie też rozporządzenie o projektach małych - do 5 tys. Euro, których zakres kontroli ma być znacznie uproszczony. Poprosiłem przedstawicielkę KE, referującą te sprawy, o przesłanie bliższych informacji o planowanych zmianach, po ich otrzymaniu przekaże je dalej. Wiele mówiono o konieczności zastosowania uproszczeń w realizacji podejścia LEADER/RLKS. Na spotkaniu ELARD jedna z osób zauważyła, że kwestia ta wypadła trochę karykaturalnie w kontekście informacji o ewaluacji podejścia LEADER/RLKS. Są gotowe wytyczne w tym zakresie pewnie będą one przetłumaczone i wtedy trzeba im poświęcić osobną uwagę.

Prezentowano wyniki konferencji:

- w Cork (Irlandia), zakończonej Deklaracją Cork 2.0 „Lepsze życie na obszarach wiejskich” (http://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/cork-declaration_pl.pdf),
- w Tartu (Estonia) notatka uczestników tej konferencji z polskich LGD znajduje się na stronie KSOW, natomiast przyjęta deklaracja jest tłumaczona przez Fundację FAPA i zostanie przez nią rozesłana; w deklaracji tej pada m.in. wyraźny postulat, że projekty współpracy powinny być wybierane przez LGD,
- w BÅLstad (Szwecja) w dniach 6-8 grudnia 2016 r.

Głównym zagadnieniem konferencji w BÅLstad były kwestie wielofunduszowej realizacji Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS). W tej konferencji uczestniczyło ok. 130 osób z LGD i instytucji zarządzających z większości krajów UE oraz struktur europejskich. Co ważne, także przedstawiciele czterech stosownych Dyrekcji Generalnych KE. Wybór Szwecji na miejsce konferencji nie był przypadkowy - to kraj, gdzie na 48 LGD 8 realizuje LSR z czterech funduszy, 28 z trzech, 6 z dwóch (EFRROW + EFRR albo EFS). Wszystkie fundusze obsługuje jedna agencja, a LGD mają duże kompetencje. Dlatego w końcowych wynikach postulowano więcej kompetencji dla LGD i jedną instytucję zarządzającą dla wszystkich funduszy. Dużo mówiono o potrzebie mniejszej biurokracji, prostszych zasad administracyjnych i większym zaufaniu do LGD ze strony instytucji zarządzających. Wizyty studialne dotyczyły dwóch projektów wspartych z Programu LEADER: przygotowania osób upośledzonych umysłowo do pracy w skansenie ze stadniną koni w pobliżu miejscowości Örkelljunga i utworzenia hali sprzedaży produktów lokalnych w miejscowości Höganäs. Zaprezentowano też wyniki pracy Grupy Praktyków nt. międzynarodowych projektów współpracy, w której miałem przyjemność pracować. Zawarte w raporcie końcowym z pracy Grupy uwagi dotyczące idealnego procesu wyboru projektów współpracy, sprowadzające się do tego, że projekty te powinny być wybierane przez LGD, że LGD powinna mieć

zagwarantowane w LSR środki na tę współpracę, jak i na projekty przygotowawcze, niekonieczne tylko te, które zakończą się projektem współpracy uważam za bardzo satysfakcjonujące. W raporcie zawarto wiele cennych uwag i przykładów dobrych praktyk, jak poprawić obecną sytuację, gdy w wielu krajach obowiązują konkursy na projekty współpracy, ogłaszane z różnych terminach, z różnym zakresem kosztów kwalifikowalnych.

Po przedstawieniu w/w raportu zorganizowano małe warsztaty nt. jego ustaleń. W grupie ok. 10 osób starałem się przekonać pozostałych jej członków do kwestii wyboru projektów współpracy przez LGD. Nie było łatwo, wiele osób chce obracać się tylko w ramach, jakie zostały określone przez Instytucje Zarządzające w ich krajach i regionach, przyjmując że to rozwiązania ostateczne. Z satysfakcją przyjąłem, że jako wynik końcowy naszej grupy, jej uczestnicy przyjęli rozwiązanie o wyborze projektów współpracy przez LGD. Zagadnieniu projektów współpracy proponuję poświęcić osobną dyskusję jak tylko raport z pracy Grupy Praktyków będzie udostępniony publicznie.

Na spotkaniu była przedstawiona informacja o harmonogramie pracy Europejskiej Sieci Partnerstw ds. Innowacji w Rolnictwie, przyszłych wydarzeniach organizowanych przez ENRD oraz Europejskich Korpusach Solidarności. Korpusy to wolontariat dla młodych ludzi do 30 roku życia na okres od 2 do 12 miesięcy. Środki na ten cel pochodzą z UE.

Krzysztof Kwatera

**European Leader Association
for Rural Development**
Brussels, www.elard.eu

**ESTONIAN
PRESIDENCY**
2016-2017

Notatka ze spotkania Podgrupy ds. podejścia LEADER/RLKS 21 lutego 2017, Bruksela Przygotowana przez Kristiinę Tammets

Podgrupa ds. podejścia LEADER/RLKS zajmowała się następującymi zagadnieniami:

- Stan wdrożenia podejścia LEADER/RLKS – Poprawa podejścia LEADER/RLKS po roku 2020:
- Cork 2.0, konferencja w Bastad, Deklaracja z Tartu
- Wkład w poprawę międzynarodowych projektów współpracy ze strony Grupy Roboczej Praktyków
- Wytoczne dla ewaluacji podejścia LEADER/RLKS
- Aktualizacja kalendarza działań ENRD Prezentacje z Podgrupy dostępne są tutaj: http://enrd.ec.europa.eu/news-events/events/leaderclld-sub-group-1_en

Przewodnicząca ELARD Kristiina Tammets przedstawiła deklarację nt. podejścia LEADER/RLKS i jej główne przesłania dla okresu programowania 2021-2027. Prezentacja jest dostępna tutaj: http://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/leader-sub-group-4_elard_tammets.pdf. Pełny tekst deklaracji znajduje się na stronie ELARD: <http://www.elard.eu/uploads/tartu-declaration-leader-clld2020.pdf>

Główne uwagi (refleksje) ze spotkania Podgrupy:

- Około 2000 LGD zostało wybranych, niektóre kraje i 13 regionów wciąż czeka na wybranie strategii,
- Są 3 ważne „parasolowe” stanowiska dla poprawy podejścia LEADER/RLKS po roku 2020: Cork 2.0, Bastad and deklaracja ELARD z Tartu;
- Wg liczb około 75% środków powinno zostać przeznaczonych na podejście wielofunduszowe. W 20 krajach podejście wielofunduszowe jest prawnie możliwe, ale tylko około 200 LGD

wdraża w rzeczywistości podejście wielofunduszowe. Przykład z Hiszpanii, gdzie regiony decydowały o wielofunduszowości i żaden region się nie zdecydował. Wielofunduszowe podejście jest możliwe w wielu krajach, ale realnie jest stosowne w niewielkim stopniu. Metoda jest bardzo dobra, ale wymaga prostszego wdrożenia i lepszego zrozumienia jak ją stosować;

- LGD i ich średnie budżety. Są pod tym względem duże różnice wśród Krajów Członkowskich - od 1,5 miliona w Chorwacji do 9,5 miliona w Grecji. Oczekuje się, że 54% obszarów wiejskich będzie pokryte LGD, zostanie utworzonych 46 tys. miejsc pracy, a ludność korzystająca z usług ze środków EFRROW wyniesie 50,4 mln;
- Przepisy „Omnibus” (będą przyjęte do końca 2017). Wyjaśnia rolę LGD, to że LGD mogą stosować uproszczone koszty, finansowanie krzyżowe z Pomocy Technicznej, wyznaczać fundusz wiodący w wsparciu przygotowawczym. LGD mogą stosować kwoty ryczałtowe w swoich działaniach. To jest nowy mechanizm włączający w projektowanie technicznych ram wdrożenia;
- Główne zagrożenia LSR to: zatrudnienie, lokalna gospodarka, dywersyfikacja,

Kto zajmuje się obszarami miejskimi? DG REGIO. DG AGRI próbuje koordynować co może ze swojej perspektywy i na miarę swoich możliwości; [K. Kwaterna ta uwaga jest zbyt daleko idąca; na moje pytanie kto zajmuje się miejskimi LGD, przedstawiciel DG AGRI wskazał, że powinno to być DG REGIO odpowiedź ta moim zadaniem (także na podstawie sposobu jej udzielenia z pewnym rodzajem niepewności) raczej wskazywała na to, że na dziś prawdopodobnie nikt się nie zajmuje miejskimi LGD jako grupą tych organizacji w Europie trzeba pamiętać, że LGD w miastach mogą być finansowane z EFRR, który to fundusz nadzoruje DG REGIO, ale i z EFS (np. w Polsce), który nadzoruje DG EMPL; miejskie LGD (w miastach powyżej 20 tys. mieszkańców) mogą także korzystać ze środków EFMR]; Co czyni podejście RLKS wyjątkowym? Podejście oddolne. Realne podejmowanie decyzji na poziomie lokalnym; Ewaluacja zapewnia odpowiedzialność, przejrzystość i zbiorowe uczenie się. LGD są odpowiedzialne za zorganizowanie ewaluacji swoich LSR. Instytucje Zarządzające są odpowiedzialne za organizację wdrożenia ewaluacji podejścia LEADER/RLKS. Wytyczne dla ewaluacji dostępne są tutaj http://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/leader-sub-group-4-guidelines_wimmer.pdf. Do 20 marca Evaluation Helpdesk będzie czekał na uwagi i pytania do Wytycznych; 10. Program „Europejskie Korpusy Solidarności” (European Solidarity Corps) wspiera wymianę wiedzy dla młodych ludzi w wieku 18-30 lat i „solidarnościowe” miejsca pracy na okres 2-12 miesięcy; Powinno być organizowane coroczne spotkanie LGD, podobnie do spotkań KSOW organizowanych przez Punkt Kontaktowy ENRD; Aktualizacja kalendarza działań ENRD dostępna jest tutaj: http://enrd.ec.europa.eu/news-events/events/upcoming_en

PRZYDATNE LINKI

<https://ec.europa.eu/epale/pl>

<http://www.elard.eu/>

ESTONIAN PRESIDENCY 2016-2017

Dear members !

European Network for Rural Development Contact Point will organise a European Seminar on "**Revitalising Rural Areas through Business Innovation**" on **30 March 2017 in Brussels**. Agenda is enclosed to the e-mail. Registration is available here https://enrd.ec.europa.eu/news-events/events/enrd-seminar-smart-and-competitive-rural-businesses_en

Deadline is 8th of March.

The Seminar will explore how rural businesses – both farm and non-farm – can innovate in ways that –create the conditions for future prosperity and vitality” as articulated in the Cork 2.0 Declaration. Specifically, the event will:

- examine a range of EU policies and tools for business innovation, including digitisation, smart specialisation and social innovation;
- showcase inspiring examples of rural business innovation and explore how such initiatives can be supported and extended through the Rural Development Programmes.

The event is part of the broader ENRD thematic work on 'Smart and Competitive Rural Businesses'.

http://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/s4_rural-businesses_draft-agenda.pdf

Please disseminate this information among your LAGs.

With kind regards
Kristiina Tammets
President of ELARD

Notatka z Walnego Zebrania Członków ELARD w dniu 21.02.2017 r.

Walne Zebranie Członków (WZC) odbyło się 21 lutego 2017 r. w Brukseli. W spotkaniu uczestniczyło 18 spośród 24 członków. Spotkanie prowadziła Kristiina Tammets, Przewodnicząca ELARD. Po powitaniu, ustaleniu kworum, przedstawiono działalność za okres od ostatniego WZC (w listopadzie 2016 r. w Tartu). Głównie związana była ona z przygotowaniem deklaracji po konferencji w Tartu. Sprawa dystrybucji deklaracji była kolejnym punktem spotkania. Pytano o to czy tekst został już przetłumaczony i rozesłany do LGD. W Polsce angielską wersję deklaracji, FAPA opublikowała na grupie Facebook i na portalu KSOW. Ponadto Fundacja zleciła tłumaczenie, które trafi na stronę grupy Facebook i portal KSOW. Przedstawiono propozycję budżetu na rok 2017. Kwota budżetu 145000 Euro. Najważniejsze wydatki to koszty utrzymania sekretariatu w Brukseli, koszty podróży i udziału w seminariach w Brukseli i w Estonii. Ponad 40% tych kosztów mają pokryć składki członków. Blisko 30% kosztów pokrywają Ministerstwo Spraw Wsi Estonii, estoński KSOW i estońskie LGD. Plan pracy ELARD dotyczy głównie udziału w różnych strukturach sieciowych np. ENRD, w spotkaniach, seminariach i konferencjach, także wizytach w krajach członków, m.in. w Polsce. Także udział w badaniach i dwóch projektach: z Europejskim Parlamentem Wiejskim i w projekcie w Gruzji. Przygotowywany jest projekt do Programu ERASMUS+. Przyjęto zmiany w statucie. Przewiduje on m.in. możliwość wydłużenia prezydencji do 3 lat. Mniejsza ma być Rada – 6 osób.

Przyjęto nowy sposób naliczania składki. Na wysokość składki danego kraju składają się:

- Część stała i jednakowa dla wszystkich członków 00 Euro,
- Część zależna od liczby LGD w danym kraju najwyższa stawka 2000 Euro dotyczy krajów mających powyżej 200 LGD,
- Część zależna od łącznych środków publicznych dla podejścia LEADER/RLKS – najwyższa stawka to 3000 Euro dla środków powyżej 500 milionów Euro.

Dla Polskiej Sieci LGD oznacza to składkę 5500,00 za 2017 r. Uważam, że trzeci składnik jest zależny od drugiego - tym samym płaci się za to samo. Moim zdaniem bardziej adekwatna byłby np. średnia wielkość środków publicznych na LGD. Im wyższa średnia to także większa skłonność LGD do zapłacenia wyższej składki. Dlatego głosowałem przeciwko temu modelowi składki. Przeciwno głosowała też przedstawicielka Słowacji. Pozostali członkowie byli za. Dyskutowano o następnym terminie WZC, ale chyba nic nie ustalono.

Krzysztof Kwatera

linki do materiałów z konferencji:

<http://polskasielgd.pl/aktualnosci/walne-zebranie-czlonkow-elard-21-02-2017/>

http://polskasielgd.pl/wp-content/uploads/2017/03/ELARD-management_budget-2017.pdf

<http://polskasielgd.pl/wp-content/uploads/2017/03/ELARD-Statutes-Feb.2017.pdf>

<http://polskasielgd.pl/wp-content/uploads/2017/03/ELARD-action-plan-2017.pdf>

<http://polskasielgd.pl/wp-content/uploads/2017/03/Proposal-Membership-fee-model.p>

Poniżej znajdziecie info od naszych zaprzyjaźnionych Serbów z PREPARE. Proszę o wypełnienie ankiety, która ma wspomóc badania na temat kapitału społecznego w organizacjach pozarządowych. Wygląda na ciekawe badanie (obiecują, że nam udostępnią wyniki) i sprawę wartą, żeby jej pomóc.

Dear colleagues and friends,

My dear colleague and friend Radmila working on her PhD research, titled: „Influence of social capital on knowledge management - Evidence from nonprofit industry”. The survey is a cornerstone of her PhD research she pursue at the Faculty of Organisational Sciences, Belgrade University.

I write to you is to kindly ask you to take participation in an online survey and also to distribute this Survey link through your networks. The target group are CSOs from Western Balkan and EU.

The survey will take 15 minutes and I hope you will have opportunity to participate.

Survey link

<http://survey.sogosurvey.com/survey.aspx?k=SsXQYUYsRsPsPsP&lang=0&data=>

If you have any question, comment, remarks... please contact **Radmila by e/mail:**

radmila.mikovic@eunet.rs

Thank you in advance.

Kind regards,

Dragan

Dragan Roganović

Network for Rural Development of Serbia

Heroja Maričića 86

36000 Kraljevo

+381 (0)36 313403